

Nacka kommun, Riktlinje

Diarienummer	Fastställt/senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarigt politiskt organ	Ansvarig processägare
AFN 2020/180 (AFN 2017/47)	2017-05-23	Beslutas av nämnd	Arbets- och företagsnämnden	Enhetschef Arbets- och etableringsenheten
Riktlinje	Ekonomiskt bistånd			

Ekonomiskt bistånd

Dokumentets syfte

Riktlinjen är arbets- och företagsnämndens förtydligande av hur Nacka tolkar befintliga regelverk kring ekonomiskt bistånd.

Dokumentet gäller för

Handläggning av ekonomiskt bistånd och riktar sig till Nackabor som kommer i kontakt med nämndens verksamhet.

Innehållsförteckning

1	Allmänt om uppdraget	2
1.1	Vägen till självförsörjning vid eventuellt behov av ekonomiskt bistånd	2
1.2	Grundläggande principer för handläggning av ekonomiskt bistånd	2
1.3	Våld i nära relationer	4
2	Ekonomiskt bistånd.....	5
3	Riksnorm	5
3.1	Förhöjning av normen.....	6
3.2	Särskilda skäl att beräkna kostnader till en lägre nivå.....	7
4	Skäliga kostnader utanför riksnormen.....	7
4.1	Ekonomiskt bistånd när den enskilde har inkomster /egna tillgångar. I I	
5	Bistånd till livsföring i övrigt	12
~~1~~	~~Allmänt om uppdraget .....~~	~~2~~
~~1.1~~	~~Vägen till självförsörjning vid eventuellt behov av ekonomiskt bistånd~~	~~2~~
~~1.2~~	~~Grundläggande principer för handläggning av ekonomiskt bistånd .....~~	~~2~~

1.3	Våld i nära relationer	4
2	Ekonomiskt bistånd.....	5
3	Riksnorm	5
3.1	Förhöjning av normen.....	6
3.2	Särskilda skäl att beräkna kostnader till en lägre nivå	7
4	Skäliga kostnader utanför riksnormen.....	7
4.1	Ekonomiskt bistånd när den enskilde har inkomster/egna tillgångar. I I	
5	Bistånd till livsföring i övrigt	12
1	Allmänt om uppdraget	2
1.1	Vägen till självförsörjning vid eventuellt behov av ekonomiskt bistånd — 2	
1.2	Grundläggande principer för handläggning av ekonomiskt bistånd.....	2
1.3	Våld i nära relationer	4
2	Ekonomiskt bistånd.....	5
3	Riksnorm	5
3.1	Förhöjning av normen.....	6
3.2	Särskilda skäl att beräkna kostnader till en lägre nivå	7
4	Skäliga kostnader utanför riksnormen.....	7
4.1	Ekonomiskt bistånd när den enskilde har egna tillgångar	I I
5	Bistånd till livsföring i övrigt	12

I Allmänt om uppdraget

Arbets- och företagsnämndens huvuduppgift är att stötta den enskilde i behov av tillfälligt stöd till att bli hållbart självförsörjande. Egen försörjning kan uppnås på flera sätt, bland annat genom arbete, studier, eget företagande eller olika kombinationer av dessa. Ekonomiskt bistånd ska vara en tillfällig hjälp vid korta perioder av försörjningsproblem och målet är att varje individ ska bli självförsörjande så snart som möjligt. De n enskilde som ansöker om ekonomiskt bistånd ska få sin ansökan prövad snabbt och rättssäkert. Om ekonomiskt bistånd beviljas är det viktigt att den enskilde får ett snabbt och effektivt stöd på vägen mot en egen hållbar försörjning. Vidare vägledning finns att hämta i Socialstyrelsens Handbok för ekonomiskt bistånd samt föreskrifter och allmänna råd (SOFS 2013:1).

I.1 Vägen till självförsörjning vid eventuellt behov av ekonomiskt bistånd

Ansökan om ekonomiskt bistånd kan göras digitalt via kommunens e-tjänst. I de fall kunden inte har svenskt personnummer och/eller BankID, kan ansökan lämnas in på pappersblankett eller annat sätt.

När en ansökan om ekonomiskt bistånd inkommit ska den enskilde ha kontakt med en ansvarig handläggare för att gemensamt upprätta en framtidsplan över hur den enskilde ska bli långvarigt självförsörjande. Den enskilde ska vara delaktig i upprättandet av framtidsplanen samt efterleva kraven i framtidsplanen för att kunna beviljas ekonomiskt bistånd. Uppföljning av den enskildes beviljade insats ska ske regelbundet i enlighet SOFS 2014:5.

I.2 Grundläggande principer för handläggning av ekonomiskt bistånd

Helhetssyn

Det ska finnas en helhetssyn på den enskildes situation i bedömningen av det stöd som behövs. Frågor om ekonomiskt behov ska inte ses isolerat från den enskildes livssituation i övrigt.

Individuell behovsbedömning

Socialtjänstlagen förutsätter att det i varje enskilt fall görs en individuell bedömning av hur hjälpbehovet ser ut. Bedömningen ska göras med ett helhetsperspektiv på den enskildes eller hushållets totala situation. Insatserna ska sedan vara individuellt anpassade för att kunna arbeta mot målet att frigöra och förstärka den enskildes förmåga.

Frivillighet och självbestämmande

Arbets- och företagsnämndens uppgift är att tillsammans med den enskilde försöka hitta strategier för att förändra den enskildes livssituation. Den enskilde ska därför aktivt medverka i sin planering.

Skälig levnadsnivå

Enligt socialtjänstlagen ska det ekonomiska biståndet tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå. Någon definition av skälig levnadsnivå finns inte utan utgår ifrån en individuell behovsbedömning av den enskildes behov vid varje enskild ansökan.

Samverkan

Genom samverkan minimeras risken att den enskilde skickas runt mellan olika myndigheter, vilket ofta resulterar i att insatserna blir kortsiktiga och ineffektiva. Om det finns behov av samverkan inom socialtjänsten eller mellan myndigheter ansvarar socialnämnden/arbets- och företagsnämnden för att samverkan sker med personens samtycke.

Vägen till egen försörjning

Nacka kommuns grundläggande värdering om förtroende och respekt för människors kunskap och egen förmåga samt för deras vilja att ta ansvar innebär att den enskildes förmågor sätts i fokus. Utgångspunkten är att alla människor vill och kan ta ansvar för sin egen försörjning. Den enskilde ska därför stödjas i att tillvarata sin egen förmåga för att bli självförsörjande. För att beviljas ekonomiskt bistånd krävs att den enskilde utifrån förmåga följer en individuell planering mot vägen till egen försörjning. Utgångspunkten bör vara att den enskilde ska vara aktiv på heltid. En individuell planering kan innefatta sfi-studier, arbetsmarknadsinsatser, rehabilitering eller andra sociala/medicinska insatser med mera. Insatserna kan även kombineras.

Barnperspektivet

Enligt socialtjänstlagen ska barnperspektivet beaktas i alla beslut där barn berörs. Till barn räknas alla personer under 18 år.

Sedan 1 januari 2020 är FN:s konvention om barnets rättigheter svensk lag.

Det innebär ett förtydligande av att domstolar och rättstillämpare ska beakta de rättigheter som följer av barnkonventionen. Barnets rättigheter ska beaktas vid avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocesser i mål och ärenden som rör barn.

Socialtjänsten ska dokumentera hur barnens intressen beaktas, vilka överväganden som gjorts och hur det påverkat beslutet (JO:s ämbetsberättelse 2006/07 s.281). Det gäller oavsett om bedömningen resulterar i att ekonomiskt bistånd beviljats eller inte.

Icke diskriminering

All handläggning ska utföras på ett sätt som främjar lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Motverka felaktiga utbetalningar och otillbörlig påverkan

Utgångspunkten vid handläggning av ekonomiskt bistånd är att felaktiga utbetalningar förebyggs så långt det är möjligt. Handläggningen ska därför grundas på tydlighet kring vilka underlag som krävs för att ett rättssäkert beslut ska kunna fattas. Ambitionen ska alltid vara att säkerställa att varje enskild individ som är berättigad till försörjningsstöd får rätt stöd.

Om felaktiga utbetalningar trots allt uppstår är målsättningen att kommunen får tillbaka det felaktigt utbetalda biståndet med stöd av 9 kap. 1 § socialtjänstlagen och att handläggningen motverkar att bistånd fortsatt beviljas på felaktig grund.

För att fatta korrekta beslut om ekonomiskt bistånd kan det därför vara viktigt att handläggare uppmärksammar felaktigheter och om en utredning om felaktig utbetalning behöver inledas. Verksamheten har dessutom en skyldighet att underrätta andra myndigheter och arbetslöshetskassor om felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. I utredningar om felaktiga utbetalningar är syftet att saktligt ta ställning till om en felaktig utbetalning föreligger och om det finns grund för återkrav, och polisanmälan avseende misstänkt bidragsbrott. Polisanmälan ska göras vid misstänkt bidragsbrott. I de fall där anmälan läggs ner av rättsvärdande myndighet bör man där så är rimligt begära överprövning.

Särskild uppmärksamhet bör föreligga kring risken för otillbörlig påverkan under handlägningsprocessen av ekonomiskt bistånd. Ansvar för regelbunden utbildning och stöd till handläggare avseende otillbörlig påverkan åligger ansvarig enhetschef.

1.3 Våld i nära relationer

Våld i nära relationer omfattar alla övergrepp som sker mellan människor som har känslomässiga och nära relationer med varandra. Kommunens ansvar och arbete med enskilda som blivit utsatta för våld i nära relationer regleras bland annat av socialtjänstlagen, Socialstyrelsens allmänna råd och föreskrifter. I arbetet med ekonomiskt bistånd är det viktigt att handläggare uppmärksammar och

samverkar med övrig socialtjänst om våld förekommer samt att tydliga rutiner för denna samverkan finns.

2 Ekonomiskt bistånd

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.

Försörjningsstöd definieras i 4 kap. socialtjänstlagen och består av två delar, riksnorm och övrigt försörjningsstöd. Kommunen får enligt 4 kap. 4 § socialtjänstlagen begära att den som får försörjningsstöd under viss tid ska delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

Ekonomiskt bistånd i form av försörjningsstöd beviljas enligt en särskild norm för att täcka hushållets löpande utgifter för livsuppehälle, så kallad riksnorm.

I ekonomiskt bistånd ingår även *skäliga kostnader för livsföring i övrigt* samt i vissa fall andra nödvändiga utgifter för livsföring i övrigt. Dessa kostnader ska styrkas och prövas individuellt.

3 Riksnorm

I *riksnormen* ingår kostnader för livsmedel, kläder och skor, förbrukningsvaror, lek och fritid, barnförsäkring, hälsa och hygien samt dagstidning, TV-avgift och telefon. Normbeloppen är olika för barnfamiljer, par och ensamstående. Riksnormen beslutas av regeringen i december varje år och grundar sig på Konsumentverkets senaste pris- och konsumtionsundersökningar. Riksnormen delas upp på olika hushållstyper och åldersintervaller. Följande poster ingår i riksnormen vid beräkningar:

Livsmedel

Kostnader för en näringsriktig och varierad kost för dagens samtliga måltider. Beräkningen av livsmedelskostnaderna utgår från en fyraveckors matsedel som följer Livsmedelsverkets näringsrekommendationer. Utgångspunkten är att all mat tillreds hemma. Livsmedelskostnaderna för enpersonshushåll är något högre med hänsyn till att vissa kostnader blir högre än för flerpersongshushåll.

Kläder och skor

Kostnader för vanliga kläder och skor för olika årstider, för vanliga sport- och fritidsaktiviteter och för något festligare tillfällen.

Lek och fritid

Kostnader för vanliga fritidsaktiviteter både inomhus och utomhus samt viss motion och kultur.

Barn- och ungdomsförsäkring

Kostnader för premie för gruppförsäkring eller individuell försäkring som gäller för sjukdom och olycksfall. Medräknas som en individuell utgiftspost som Konsumentverket beräknar för de barn som ingår i hushållet.

Förbrukningsvaror

Kostnader för dagligvaror som behövs för vård och skötsel av bostaden och av kläder och skor.

Hygien

Kostnader för den personliga hygien inklusive hårklippning och rakapparat, varor för skötsel av småsår med mera. Preventivmedel ingår inte.

Dagstidning och telefon

Kostnader för till exempel telefoni och helårsprenumeration av en dagstidning.

3.1 Förhöjning av normen

Om det finns särskilda skäl kan försörjningsstödet enligt norm beräknas till en högre nivå. Det gäller när någon har förhöjda kostnader för en eller flera av de budgetkostnader som ingår i riksnormen och om dessa poster inte täcks av annan ersättning. Förhöjda kostnader kan till exempel bero på:

- behov av särskild kost på grund av till exempel allergier
- extra stort behov av telefon eller tidningar till den enskilde som på grund av funktionshinder eller andra skäl har svårigheter att upprätta kontakten med andra eller delta i samhällslivet som inte täcks av annat stöd
- att det är en förutsättning för att barn ska kunna delta i fritidsaktiviteter
- att det är en förutsättning för att en förälder ska kunna ha umgänge eller kontakt med sitt/sina barn i rimlig omfattning och därför har extra utgifter för till exempel lek och fritid samt telefon
- ett tillfälligt behov av att köpa kläder och/eller skor
- att den enskilde har tillfälligt höga kostnader för att hen blivit utsatt för våld eller annat brott

- att den enskilde har högre kostnader på en post eftersom hen är inräknad i en avgift. till exempel den som dagpatient, eller vid vård på sjukhus.

3.2 Särskilda skäl att beräkna kostnader till en lägre nivå

Kostnader kan också beräknas till en lägre nivå om den enskilde:

- behöver akut hjälp för att reda upp en nödsituation
- inte har kostnader för vissa poster som ingår i riksnormen, till exempel under vistelse i heldygnsvård

4 Skäligen kostnader utanför riksnormen

Försörjningsstödet kan utöver riksnormen lämnas för skäligen kostnader för ett antal andra behov som boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa. När den enskilde som söker bistånd uppvisar en kostnad som är högre än kommunens fastställda nivåer ska alltid en individuell bedömning göras.

Boende

Generellt

Enligt folkbokföringslagen ska den enskilde vara folkbokförd där den bor och vistas. Utgångspunkten vid bedömning av vad som är en rimlig boendekostnad bör vara vad en låginkomsttagare i kommunen normalt har möjlighet att kosta på sig. I Nacka kommun kan Försäkringskassans norm för genomsnittshyra vara vägledande, men möjlighet till individuella bedömningar finns. Till exempel ska hänsyn till barns behov av utrymme hos föräldrarna tas. Individuella bedömningar är också aktuellt när den enskilde har en handikappanpassad lägenhet där behov av större yta kan finnas. Vid bedömning av boendekostnad ska det även prövas om storleken på bostaden är skäligen. Vägledande boendestandard, exklusive kök, är ett rum per person (vuxna och tonåringar). För familjer med små barn är det rimligt att barn delar rum. Om hyresnivån överstiger genomsnittshyran kan så kallat rådrum om tre månader ges för möjlighet att förändra boendesituationen.

Särskilda situationer

Boendekostnad under fängelsevistelse eller häktningstid

Häktade och personer som avtjänar en faktisk strafftid på högst sex månader kan ges ekonomiskt bistånd till den faktiska boendekostnaden under hela häktningstiden respektive strafftiden, om de annars riskerar att bli bostadslösa.

Den enskilde som avtjänar ett straff rekommenderas att hyra ut sin bostad i andra hand, om hyresvärden ger sitt samtycke och det är lämpligt. Om hyresvärden inte ger något sådant samtycke, kan den enskilde begära tillstånd till uthyrningen hos hyresnämnden. I förekommande fall kan ekonomiskt bistånd ges till boendekostnaden i avvaktan på hyresnämndens beslut.

Försörjningsstöd vid vistelse på institution

Vid placering på institution eller familjehem kan försörjningsstöd beviljas i form av placeringsnorm. Placeringsnorm är en lägre nivå än riksnormen då vissa kostnader ingår i placeringskostnaden.

Egenavgift vid stöd-/omvårdnadsboende

Vid behov av ekonomiskt bistånd ska den enskilde, i första hand, se över möjligheter till nedsättning av de kommunala avgifterna då en kommunal avgift aldrig får sättas till en sådan nivå så att den skapar ett behov av ekonomiskt bistånd.

Avgift vid sjukvård

Patientens egenavgift vid sjukhusvård utgör avgift för kost och logi och ryms delvis inom försörjningsstödet kostnadspost för mat. Mellanskillnaden, patientavgiften reducerad med matpengar för samma antal dagar, beviljas i form av förhöjd norm.

Kostnader för egen bostad i samband med vistelse i annat boende

Under placeringstiden kan den enskilde ha kvar sina kostnader knutna till bostaden. Bistånd kan utgå efter sedvanlig ekonomisk prövning. Vid längre placeringstid än sex månader bör den enskilde rekommenderas att hyra ut sin bostad i andra hand, om hyresvärden ger sitt samtycke och det är lämpligt. Om hyresvärden inte ger något sådant samtycke, kan den enskilde begära tillstånd till uthyrningen hos hyresnämnden. I förekommande fall kan ekonomiskt bistånd ges till boendekostnaden i avvaktan på hyresnämndens beslut.

Hemlöshet

När någon är hemlös och ansöker om bistånd är det viktigt att ha helhetssyn på den hemlöses situation och vilket stöd denne kan vara i behov av, på kort och lång sikt. Genom strukturerad samverkan med kommunens

vråkningsförebyggande verksamhet kan avhysning på grund av obetalda hyror undvikas och hemlöshet förebyggas.

EU/EES-medborgare

EU/EES-medborgare som har uppehållstillstånd beslutat av Migrationsverket eller bedöms ha uppehållsrätt i Sverige har rätt till ekonomiskt bistånd på samma villkor som svenska medborgare. Upphållsrätten prövas individuellt och består så länge den enskilde uppfyller de villkor för uppehållsrätt som anges i 3 a kap. i utlänningslagen.

Möjligheterna att få uppehållsrätt skiljer sig åt mellan så kallat ekonomiskt aktiva EU/EES-medborgare och så kallat icke ekonomiskt aktiva. En ansökan om ekonomiskt bistånd handläggs för samtliga sökande i Nacka med en individuell prövning.

Tabell 1: Huvudregler för EU/EES-medborgare. Källa: Socialstyrelsens Handbok för socialtjänsten Ekonomiskt bistånd.

Huvudregler för EU/EES-medborgare och rätten till försörjningsstöd

Med uppehållstillstånd	Utan uppehållstillstånd				
	Ekonomiskt aktiva		Ej ekonomiskt aktiva		
	Arbetstagarare eller egen företagare och deras familjemedlemmar	Arbetsökande med verklig möjlighet att få arbete i Sverige inom ungefär 6 månader	Personer utan verklig möjlighet att få arbete i Sverige och som inte är självförsörjande	Studering som inte är självförsörjande och deras familjemedlemmar	Ej ekonomiskt aktiva som inte är självförsörjande (t.ex. pensionärer) och deras familjemedlemmar
	Har uppehållsrätt.	Har uppehållsrätt	Saknar uppehållsrätt	Saknar uppehållsrätt	Saknar uppehållsrätt
Likabehandling	Likabehandling	Likabehandling	Akut bistånd	Akut bistånd	Akut bistånd

Brittiska medborgare

EU:s regelverk är inte tillämpligt på brittiska medborgare efter den 31 december 2020. Det innebär att kommunen vid handläggning av ärenden rörande brittiska medborgare måste göra en egen bedömning av uppehållsrätten, på samma sätt som för EU/EES-medborgare.

För de brittiska medborgare som inte har uppehållsrätt enligt utträdesavtalet gäller samma regler som för andra tredjelandsmedborgare.

Akut nödsituation

Riksnormen kan vid särskilda fall beräknas till en lägre nivå.

Ett tillfälle då detta kan tillämpas är om den enskilde hamnat i en akut nödsituation och behöver tillfälligt ekonomiskt bistånd för att få möjlighet att lösa situationen.

Utlandsvistelse

Huvudprincipen är att försörjningsstöd bara i undantagsfall beviljas vid utlandsvistelse. I helhetsbedömningen måste hänsyn även tas till hur resan betalats och om den enskilde genom att resa påverkar sin möjlighet till självförsörjning eller möjlighet att i framtiden få försörjning i Sverige.

Hushållsel

Ekonomiskt bistånd för hushållsel kan utgå till skälig kostnad med hänsyn till förbrukningen. Kostnader för abonnemang och förbrukning delas på antalet personer, inklusive barn, i hushållet.

Arbetsresor och resor till planerad aktivitet

Ekonomiskt bistånd till SL-kort/färdtjänst beviljas då behov finns av att kunna ta sig till arbete, delta i regelbundna aktiviteter och/eller för att delta i arbetsinriktad rehabilitering. När behov av regelbundna resor finns av andra skäl än arbetsrelaterade kan behovet behöva styrkas av läkare eller annan behandlande personal där det också framgår hur ofta behov av resor finns. Är behovet av resor begränsat kan enstaka resor beviljas istället för ett månadskort.

Hemförsäkring

En skälig kostnad för hemförsäkring är baserad på normalt lösöresbelopp för den enskildes typ av bostad och antal personer boende i bostaden.

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till grundförsäkring som omfattar rättsskydd, ansvar, överfall och egendomsskydd. Information kring skäliga kostnader för hemförsäkring hämtas från Konsumentverket. Extra försäkringar som till exempel allrisk- oturs- och hemplussförsäkring ingår inte i vad som betraktas som grundskydd.

Avgift till fackförening och arbetslöshetskassa

Ekonomiskt bistånd till avgift för fackförening och/eller arbetslöshetskassa kan beviljas med det belopp som gäller för den organisation den enskilde tillhör. Den enskilde uppmanas dock att undersöka möjligheten till reducerad avgift.

4.1 Ekonomiskt bistånd när den enskilde har **inkomster/egna tillgångar**

Vid bedömning av om en person har rätt till ekonomiskt bistånd utreds om personen kan tillgodose behovet med **inkomster eller** egna tillgångar. Nedan listas **inkomster/tillgångar** som kan tas i beaktande vid en bedömning om behov av stöd.

Inkomster

Vid beräkning medtas inkomster i form av till exempel lön, bostadsbidrag, barnbidrag, studiebidrag och underhållsstöd. I den individuella bedömningen ingår att säkerställa att den enskilde har sökt alla bidrag den har rätt till. Reducerat eller indraget studiebidrag till följd av ogiltig skolfrånvaro ska som utgångspunkt inte kompenseras av höjt försörjningsstöd.

Skadestånd

Skadeståndsrätten skiljer mellan ekonomiskt och ideellt skadestånd. Det ekonomiska skadeståndet är till för att kompensera ekonomiska förluster, medan det ideella skadeståndet avser att ersätta bland annat fysiskt och psykiskt lidande av övergående (ersättning för sveda och värk) och bestående (ersättning för lyte och men) art vid personskador och kränkning av den personliga integriteten vid brott.

Det ekonomiska skadeståndet ska betraktas som inkomst vid beräkningen av ekonomiskt bistånd om det är ersättning för inkomstförlust, dock inte om det är kompensation för andra ekonomiska förluster. En individuell bedömning måste dock göras i varje enskilt fall. Ideellt skadestånd ska normalt räknas som en tillgång. Endast tillgångar som den enskilde fått för att täcka klart förutsägbara kostnader av skadan kan undantas, till exempel rehabiliteringskostnader med anledning av skada.

Barn och ungdomars tillgångar och inkomster

Barn är aldrig underhållsskyldiga för sina föräldrar. Förekomsten av tillgångar hos barn kan dock innebära att det påverkar barnets del av försörjningsstödet eller en ansökan som avser barnet. Detta gäller även om tillgångarna är satta under så kallad förmyndarspär.

Ett barn bör alltid få disponera en del av sina inkomster för egen räkning utan att det påverkar föräldrarnas rätt till ekonomiskt bistånd. Hemmavarande barn och skolungdomar under 21 års ålder kan ha inkomster i form av lön eller arvode upp till 15 procent av ett prisbasbelopp utan att de beaktas vid prövningen av ekonomiskt bistånd. Inkomster i form av lön och arvode behöver styrkas. Inkomster i form av lön och arvode normaliserar dessa barns och ungdomars villkor och kan även vara viktigt med tanke på framtida arbete och egen försörjning.

Ålderspensionärer

Personer som fyllt 65 år som har låg eller ingen pension kan ha rätt till äldreförsörjningsstöd och bostadstillägg från Pensionsmyndigheten. I de fall försörjningsstöd beviljas i avvaktan på beslut hos Pensionsmyndigheten ska kommunen återsöka retroaktiv ersättning från Pensionsmyndigheten. Ålderspensionärer får ha sparade medel avsedda till begravningskostnaderna med ett halvt prisbasbelopp utan att det räknas som inkomst i försörjningsstödet.

5 Bistånd till livsföring i övrigt

Utöver det ekonomiska bistånd som kan beviljas i enlighet med riksnormen och för skäligen kostnader utöver normen kan bistånd beviljas för personens livsföring i övrigt. I följande avsnitt finns riktlinjer för ändamål som är vanligt förekommande i framställan om ekonomiskt bistånd handlar om. Ändamålen står i bokstavsordning.

Vissa av ändamålen ingår vanligtvis i en skälig levnadsnivå om kostnaden är skälig och sökanden i övrigt uppfyller förutsättningarna för försörjningsstöd. Det gäller löpande kostnader för läkarvård, medicin, barnomsorg och färdtjänst.

Avgifter för kommunal service, ansöknings- och förmedlingsavgifter

Ekonomiskt bistånd kan beviljas för till exempel

- Barnomsorg
  - *Alla föräldrar betalar avgift till Nacka kommun oavsett vilken utförare som driver verksamheten. Nacka kommun tillämpar maxtaxa. Hushållets inkomster styr då hur stor avgiften för barnomsorgen blir. Familjer med låg inkomst eller stor försörjningsbörda ska ansöka om reducerad barnomsorgsavgift. Den reducerade barnomsorgsavgiften ingår i en skälig levnadsnivå och medtas i beräkningen av försörjningsstödet. Avgift för fritids och fritidsklubb för större barn räknas med som en utgift.*
- Omsorg för personer med funktionsnedsättning
- Äldreomsorg

- Rättshjälpsavgift inklusive självrisk
  - *När det gäller juridisk hjälp ska sökande som behöver ekonomiskt bistånd i första hand utnyttja rättshjälp via Rättshjälpsmyndigheten och rättskydd utifrån hemförsäkringen.*
- Identitetshandling för den som saknar sådan
  - *Kostnad för identitetshandlingar beviljas om behovet av försörjningsstöd inte är ytterst kortvarigt och att behovet därmed kan tillgodoses på annat sätt.*
  - *Kostnad för nya identifikationshandlingar kan beviljas mot uppvisande av polisanmälan.*
- Bostadsförmedling för den som saknar bostad eller behöver byta bostad
- Vissa ansökningskostnader och/eller stämpelavgifter
  - *När det gäller avgift för ansökan om svenskt medborgarskap faller det inte under begreppet skälig levnadsnivå.*
  - *Huvudregeln är att bistånd till stämpelavgifter inte beviljas. Undantag kan göras för enskilda fall, exempelvis då det är viktigt att en äktenskapsskillnad eller bodelning genomförs.*
  - *Migrationsverket tar ut en avgift för vissa som ansöker om uppehållstillstånd.*
  - *Kostnader i samband med ansökan om pass beviljas inte.*

Begravningskostnader

Ekonomiskt bistånd blir aktuellt om tillgångar saknas i dödsboet och försörjningsskyldiga som till exempel föräldrar eller efterlevande makars/registerade partners saknar ekonomisk förmåga i form av inkomster eller tillgångar.

Bistånd kan beviljas för resa till begravning inom Sverige om den avlidne är nära anhörig. Med nära anhörig menas make/maka eller motsvarande, förälder, barn, syskon, mor- och farförälder samt barnbarn. Kostnaden ska vara skälig.

Flyttkostnader

Bistånd till flyttkostnader kan beviljas till sökande som har försörjningsstöd eller inkomster i nivå med riksnormen om behov av att flytta är motiverat av:

- hälsoskäl
- sociala omständigheter
- att sökandes möjligheter att bli självförsörjande genom flytten ökar
- att flytten medför att sökandes boendekostnader minskar och/eller att den enskilde genom flytt får ett mer varaktigt boende

Vid flytt till annan ort av arbetsmarknadsskäl ska det även utredas om behovet kan tillgodoses genom bidrag från Arbetsförmedlingen.

Den sökande ska uppvisa kostnadsförslag som grund till bistånd.

Det beviljade biståndet ska i första hand gälla hyra av flyttbil inklusive kostnader för bensin och försäkring, mot uppvisande av kvitto. Endast om särskilda skäl finns godtas anlitanande av flyttfirma. Bistånd till kostnad för flyttning utanför Norden beviljas i normalfallet inte. Bistånd till kostnader för adressändring beviljas i normalfallet inte då man adressändrar gratis genom Skatteverket.

Glasögon eller kontaktlinser

Skäligen kostnader för glasögon eller kontaktlinser kan beviljas om dessa inte täcks av andra bidrag, till exempel för barn och unga. Behov av glasögon eller linser ska vara styrkt av legitimerad optiker eller läkare. Den sökande ska uppvisa intyg och kostnadsförslag som styrker behovet av glasögon eller linser och vad som ingår i begärt pris. Kontaktlinser beviljas endast om synnerliga skäl föreligger. Skälig kostnad för glasögon är de paketpris som de flesta optiker erbjuder.

Hemutrustning

Bistånd till grundutrustning beviljas om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Ungdomar som skapar sitt första hem förväntas kunna tillgodose behovet genom att plocka ihop det behövliga från föräldrahemmet, från vänner och släktingar. Behov av kompletterande hemutrustning kan även uppkomma, till exempel vid långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd, ändrad familjesituation (ytterligare barn, skilsmässa) och flytt. Behov kan även uppkomma på grund av att någonting går sönder, speciellt vid långvarigt försörjningsstöd.

Hälso- och sjukvård

Skäligen kostnader för hälso- och sjukvård som är medicinskt påkallad beviljas.

Psykoterapi är sjukvårdens ansvar. Huvudprincipen är därför att bistånd till kostnad för psykoterapi inte ska beviljas. Den som söker sådant bistånd ska hänvisas till vårdcentral eller närmaste öppenspsykiatriska mottagning.

Vid ansökan om stöd utifrån spelmissbruk och/eller ansökan om bistånd för behandling kan spelberoende personer få stöd. Nacka Beroende mottagning och mottagningar i Stockholm erbjuder behandling.

Internet

Bistånd till kostnader för internetuppkoppling kan beviljas hushåll med behov av internet.

Nämnden bör i sin bedömning av behovet av internetuppkoppling ta särskild hänsyn till behoven hos barn och ungdomar som går i skolan.

Magasineringskostnad

Bistånd till kostnad för magasinering av bohag kan beviljas den som har löpande försörjningsstöd om den sökande inom överskådlig tid förväntas kunna få ny bostad. Vad som är överskådlig tid måste avgöras från fall till fall. Besluten ska tidsbegränsas och omprövas vid behov. Det är den enskilde som ska stå för kontraktet gentemot magasineringsfirman.

Resor

Rekreationsresor

Rekreationsresor kan endast beviljas om synnerliga skäl föreligger. För barn och ungdomar kan bidrag t.ex. beviljas för att åka på koloni eller lägervistelse

Riksfärdtjänst

Kostnader för resor med riksfärdtjänst kan beviljas efter individuell bedömning.

Umgängesresor

Kostnader för umgängesresor kan beviljas för att barn ska kunna umgås med sin förälder som bor på annan ort. Vid bedömning bör beaktas vad har reglerats genom en dom eller beslut av domstol eller genom avtal om umgänge.

Återföreningsresor

Bistånd till egenavgift kan beviljas i de fall Röda Korset beviljat hjälp till resekostnaden för barn som ska förenas med föräldrarna i Sverige.

Skulder

I normalfallet beviljas inte ekonomiskt bistånd till skulder. Råd och stöd kan sökas hos kommunens budget- och skuldrådgivare.

Undantag kan göras om lån tagits för att undanröja en akut situation och där det är klart att den enskilde annars skulle beviljats bistånd.

Vissa skulder kan orsaka större sociala konsekvenser än andra. Ekonomiskt bistånd kan till exempel beviljas till barnomsorgsskuld, elskuld och/eller hyresskuld när andra alternativ är uteslutna.

Spädbarnsutrustning

Den som en längre tid har haft försörjningsstöd eller inkomster i nivå med normen kan beviljas bistånd till del av eller full grundutrustning för spädbarn.

Om det finns syskon och ålderskillnaden inte är för stor, kan det i vissa fall vara rimligt att räkna med en viss återanvändning av kläder och utrustning. Biståndet prövas utifrån det faktiska behovet och sökandens egna möjligheter att skaffa nödvändig utrustning. Bedömningen utgår ifrån delar av spädbarnsutrustningen köps begagnat.

Studier

Vid särskilda skäl kan kompletterande ekonomiskt bistånd beviljas för studier på grundskolenivå utöver bidragsdelen. Krav är att bidragsdel från CSN söks. Vid särskilda skäl kan kompletterande ekonomiskt bistånd beviljas för studier på gymnasienivå. Krav är att bidrags- och lånedel från CSN söks.

Ekonomiskt bistånd för heltidsstudier kan beviljas i samråd med Arbetsförmedlingen om utbildningen bedöms ha avgörande betydelse för den enskildes att snabbast komma i arbete. Bidrag och lånedel ska sökas från CSN.

För studier på högskolenivå förväntas behovet vara tillgodosett via studiemedel.

Studerande som under studieuppehåll ansöker om försörjningsstöd ska delta i anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet.

Svenska för invandrare

Vid SFI, svenska för invandrare, är personen hänvisad till försörjningsstöd då SFI inte är studiemedelsberättigande. Bedömningsgrund om behovet av nivå är på samma grunder som ovan. Den som studerar på SFI och uppbär försörjningsstöd kan göra detta under högst två år. Om personen inte gör tydliga framsteg i sina studier varje termin ska stödet upphöra. Önskar personen att förbättra sina språkkunskaper efter tvåårsperioden uppmuntras personen att studera vidare inom vuxenutbildningens svenska som andra språk på grundskole- eller gymnasienivå.

Tandvård

Ekonomiskt bistånd till skäligen kostnader för nödvändig tandvård kan beviljas. Hit räknas bland annat förebyggande åtgärder mot karies och tandlossning. Bedömningen bör som regel vara behandlande tandläkares val av åtgärd och vad denne anser vara nödvändig tandvård. Utlåtande av förtroendetandläkare efterfrågas vid behov.

Är behovet av tandvården akut ska inga krav ställas på att den enskilde ansöker om ekonomiskt bistånd före behandlingen. Med akut tandvård avses behov av behandling vid värk, infektiösa tillstånd och traumaskador.

Protes kan vara en akut behandling, men här behövs kontakt med tandläkare då det finns olika typer av proteser, vilket kan avhandlas genom telefonsamtal med tandläkaren. Tandläkare behöver, muntligen eller via kvittot, styrka att behandlingen är akut.

Telefonabonnemang

Bistånd till öppning av nytt telefonabonnemang kan beviljas hushåll med särskilt behov av stationär telefon. Mobiltelefon med telefonkort kan jämföras med, och är ibland ett alternativ, till fast installation.

Vitvaror

Bistånd till diskmaskin eller tvättmaskin kan beviljas om det finns ett medicinskt behov som är styrkt med läkarintyg och behovet inte kan tillgodoses genom på annat sätt genom exempelvis merkostnadsersättning eller på annat sätt.

(Adress för tillgänglighetsanpassade dokument)

Postadress: Nacka kommun, 131 81 Nacka

Besöksadress: Stadshuset, Granitvägen 15

Telefon: 08-718 80 00

E-post: info@nacka.se

SMS: 716 60

Webb: www.nacka.se

Org. nummer: 212000-0167